

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
BÝVALÁ DRUHÁ SEKCE

VĚC PATERA proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 25326/03)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

26. dubna 2007

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci Patera proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (bývalá druhá sekce), zasedající v senátu ve složení:

pánové J.-P. COSTA, *předseda*,

I. CABRAL BARRETO,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI,

E. FURA-SANDSTRÖM, *soudci*,

a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané ve dnech 10. ledna 2006 a 27. března 2007,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat posledně uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 25326/03) směřující proti České republice, kterou dne 4. srpna 2003 podal Soudu občan České republiky, pan Luboš Patera („stěžovatel“), na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele, jemuž byla poskytnuta právní pomoc, zastupuje paní K. Veselá-Samková, advokátka zapsaná v seznamu advokátů České advokátní komory. Českou vládu (dále jen „vláda“) zastupuje její zmocněnec, pan V. A. Schorm.

3. Stěžovatel poukazuje zejména na délku řízení o výkon rodičovské zodpovědnosti a na zásah do svého práva na respektování rodinného života spočívající v nemožnosti se stýkat se synem v souladu s vydaným předběžným opatřením.

4. Stížnost byla přidělena druhé sekci Soudu (článek 52 odst. 1 Jednacího řádu Soudu). V souladu s článkem 26 odst. 1 Jednacího řádu byl v rámci této sekce ustaven senát (článek 27 odst. 1 Úmluvy) k projednání případu.

5. Soud dne 1. listopadu 2004 pozměnil složení svých sekcí (článek 25 odst. 1 Jednacího řádu). Tato stížnost byla přidělena takto obměněné druhé sekci (článek 52 odst. 1 Jednacího řádu).

6. Rozhodnutím ze dne 10. ledna 2006 Soud prohlásil stížnost za částečně přijatelnou.

7. Po konzultaci stran senát rozhodl, že k projednání odůvodněnosti stížnosti není nutné konat ústní jednání (článek 59 odst. 3 *in fine* Jednacího řádu), a obě strany předložily doplňující písemná stanoviska (článek 59 odst. 1 Jednacího řádu).

8. Soud dne 1. dubna 2006 pozměnil složení svých sekcí (článek 25 odst. 1 Jednacího řádu). Tuto stížnost však nadále projednával senát bývalé druhé sekce ve složení, v jakém zasedala před výše uvedeným dnem.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

9. Stěžovatel se narodil v roce 1963 a bydliště má Bělči.

A. Události před 18. březnem 1992

10. V únoru roku 1989 se z manželství stěžovatele s R. P. narodil L. P. Zanedlouho poté R. P. stěžovatele opustila a odešla žít ke svým rodičům.

11. Dne 8. června 1989 zahájil stěžovatel u Okresního soudu v Kladně řízení ve věci výkonu rodičovské zodpovědnosti, v jehož rámci se domáhal, aby dítě bylo svěřeno do jeho péče.

12. Soud návrhu stěžovatele dne 9. srpna 1989 vyhověl, když shledal, že R. P. není schopna odpovídajícím způsobem zajistit výchovu nezletilého, zejména pro konzumaci alkoholu a její nezralost. K odvolání R. P. byl tento rozsudek dne 26. října 1989 Krajským soudem v Praze zrušen.

13. Stěžovatel dne 20. listopadu 1989 odvedl dítě z místa bydliště R. P. bez jejího svolení.

14. Dne 15. prosince 1989 vydal soud předběžné opatření, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy matky především s ohledem na jeho nízký věk a na chování stěžovatele dne 20. listopadu 1989. Stěžovatel však opatření, které napadl odvoláním, odmítl splnit či vydat dítě zpět matce. Proto byl v únoru roku 1990 nařízen výkon tohoto rozhodnutí. Sledovaného cíle ale nebylo dosaženo a dle vyjádření vlády nebyla R. P. ve styku s dítětem až do listopadu 1990, a poté je mohla vídat jen za přítomnosti stěžovatele a jeho příbuzných. Stěžovatel však tvrdí, že R. P. navštěvovala dítě pravidelně.

15. Krajský soud dne 22. března 1990 rozhodl, že se předběžné opatření nenařizuje. Soud konstatoval, že péče, jakou stěžovatel nezletilému od 20. listopadu 1989 poskytuje, je bez závad a že otázka výchovného prostředí bude vyřešena rozhodnutím ve věci samé.

16. Dne 12. června 1990 byl soudu doručen znalecký posudek z oboru psychiatrie týkající se R. P., dle kterého byla tato schopna nezletilého vychovávat.

17. V době od července do prosince 1990 byly zamítnuty dvě námitky podjatosti vznesené stěžovatelem, které způsobily odklad dvou ústních jednání.

18. Po dvou ústních jednáních ve dnech 19. prosince 1990 a 30. ledna 1991 vynesl okresní soud dne 20. února 1991 rozsudek, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy R. P.

19. R. P. však nevyčkala právní moci tohoto rozsudku a spolu s dalšími třemi osobami dne 18. března 1991 vnikla do bydliště stěžovatele a dítě si odvezla. Její trestní stíhání pro porušování domovní svobody bylo zastaveno na základě amnestie prezidenta republiky ze dne 28. dubna 1994.

20. K odvolání stěžovatele byl rozsudek ze dne 20. února 1991 krajským soudem dne 14. listopadu 1991 zrušen. Krajský soud podle všeho zdůraznil nutnost upravit právo stěžovatele na styk s dítětem.

21. Návrh stěžovatele, aby mu byl nezletilý předběžným opatřením svěřen do výchovy, byl na dvou stupních soudní soustavy ve dnech 10. prosince 1991 a 19. února 1992 zamítnut.

B. Události po 18. březnu 1992

22. Dne 12. června 1992 bylo zrušeno jednak předběžné opatření ze dne 2. dubna 1992, jímž byla stěžovateli uložena povinnost platit výživné, a jednak rozhodnutí o zamítnutí jeho nového návrhu na vydání předběžného opatření o svěření dítěte do výchovy.

23. V říjnu 1992 požádal soud místní orgán péče o dítě, aby vedl R. P. k respektování práva stěžovatele na styk s dítětem; ta přislíbila, že se podřídí.

24. Dne 23. listopadu 1992 byla věc přikázána Okresnímu soudu Praha – západ; vláda uvádí, že se tak stalo na základě četných námitek podjatosti vznesených stěžovatelem, ten naopak tvrdí, že se soudci obávali kárného postihu. Soud ustanovil znalce z oboru psychiatrie

a psychologie, kteří vyšetřili nezletilého a rovněž oba rodiče a dne 11. května 1993 předložili znalecký posudek. Bylo zjištěno, že dítě o existenci svého otce neví a nemá možnost s ním navázat citové vztahy, jelikož je příliš závislé na matce; stěžovatel by měl přesto dobré předpoklady k výchově dítěte a rozuměl by jeho potřebám. Závěry znalců byly následující:

„V zájmu harmonického vývoje nezletilého je nezbytné, aby měl dostatečný kontakt s tím z rodičů, jemuž nebyl svěřen do výchovy, aby se tak mohly rozvíjet citové vazby dítěte s oběma rodiči a byla dostatečně zastoupena výchovná role matky a otce.

Z tohoto hlediska se doporučuje, aby bylo právo na styk s dítětem široce upraveno; kontakt však nebude pro dítě přínosným, pakliže rodiče nebudou při jeho výchově spolupracovat. Především matka by si měla uvědomit, že může prokázat své výchovné schopnosti zejména tím, když se pokusí navázat vztah mezi dítětem a jeho otcem.“

25. Při ústním jednání dne 14. června 1993 vyslechl soud jednoho ze zpracovatelů uvedeného posudku, který matce vytkl, že dítě neinformovala o existenci otce a brání jim ve styku. Dále konstatoval, že je v zájmu dítěte, aby se s ním otec mohl scházet.

26. Dne 12. července 1993 vydal okresní soud předběžné opatření, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy matce a stěžovateli bylo přiznáno právo na styk se synem každý druhý víkend, dále jeden týden v srpnu a 25. prosince; byla mu rovněž stanovena povinnost platit výživné. Soud mimo jiné konstatoval, že v zájmu dítěte je obnovení vztahů s otcem, které matka zpřetrhala.

27. Soud vyzval R. P. ve dnech 17. září 1993 a 16. února 1994 k respektování práva stěžovatele na styk s dítětem.

28. Po dalších dvou ústních jednáních vynesl soud dne 20. října 1993 rozsudek, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy matce, a současně rozhodl o právech a povinnostech stěžovatele. Zároveň bylo předběžné opatření ze dne 12. července 1993 nahrazeno jiným předběžným opatřením, jež mělo zůstat v platnosti až do okamžiku nabytí právní moci rozsudku. Stěžovateli bylo na základě tohoto předběžného opatření přiznáno právo stýkat se se synem první čtyři soboty ráno v přítomnosti R. P. a po skončení tohoto adaptačního období pak každý druhý víkend a jeden týden v srpnu bez přítomnosti matky. Rodiče se proti rozsudku a také proti předběžnému opatření odvolali; stěžovatel nicméně až do 31. května 1994 podal celkem třináct návrhů na výkon uvedeného opatření.

29. Dne 8. února 1994 vyzval opatrovník R. P. k dodržování práva stěžovatele na styk s dítětem tak, jak bylo upraveno předběžným opatřením ze dne 20. října 1993. V době od 30. dubna 1994 do 20. září 1996 se uskutečnilo devět setkání stěžovatele se synem; některá z nich proběhla za přítomnosti sociálních pracovníků a pravděpodobně také příslušníků bezpečnostních agentur, které najala R. P. Na posledním setkání bylo shledáno, že matka dítě ke styku s otcem motivuje jen nedostatečně. Další dva pokusy o styk se uskutečnily ve dnech 11. a 21. ledna 1997.

30. Dne 16. června 1994 Krajský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl o předběžných opatřeních. Nejprve zrušil předběžné opatření ze dne 20. října 1993 a poté změnil opatření ze dne 12. července 1993, přičemž rozhodl, že stěžovatel má právo stýkat se se synem každou druhou sobotu a R. P. má povinnost tento kontakt usnadnit. Soud konstatoval, že předběžné opatření musí zohlednit současný stav (i když byl vyvolán matkou), a dále uvedl, že by tedy nebylo vhodné vystavovat dítě radikálním změnám (například ponechat je přes noc u otce v neznámém prostředí) a že nová úprava práva na styk s dítětem je dostačující k výkonu rodičovských práv a k postupnému rozvoji obvyklého vztahu mezi dítětem a otcem. Soud v tomto ohledu zdůraznil význam rozumného a kooperativního přístupu obou rodičů.

31. Soud ve dnech 3. a 11. srpna 1994 vyzval R. P., aby se podrobila rozhodnutí ze dne 16. června 1994. Později požádal o pomoc opatrovníka.

32. Ústavní soud dne 26. října 1994 odmítl ústavní stížnost stěžovatele směřující proti rozhodnutí ze dne 16. června 1994, které mělo být v rozporu s článkem 5 Protokolu č. 7.

33. V květnu 1995 a v dubnu 1997 požádal stěžovatel znalce V. F., aby se na základě písemných materiálů a zvukových záznamů vyjádřil k jeho kontaktu s dítětem. V. F. uvedl, že matka připravuje dítě nedostatečným a nevhodným způsobem a snaží se řešit svůj problematický vztah se stěžovatelem prostřednictvím nezletilého, kterého tím neurotizuje. Přehnaně ochránářský postoj ze strany matky a její snaha podporovat u něj dětinskost dle názoru znalce škodí zájmům dítěte; současně konstatoval, že snaha R. P. postavit nezletilého proti otci vyústila v daném případě v syndrom zavrženého rodiče.

34. Vrchní soud v Praze dne 28. července 1995 vyhověl námitce podjatosti vznesené stěžovatelem dne 27. června 1994 vůči třem soudcům krajského soudu.

35. Dne 2. října 1995 okresní soud změnil rozhodnutí ze dnů 12. července 1993 a 16. června 1994, když novým předběžným opatřením stanovil, že stěžovatel je oprávněn strávit se synem každý druhý víkend. Soud zejména uvedl:

„Ze spisu nesporně vyplývá, že nezletilý v současné době pobývá u matky, která již dlouhou dobu brání realizaci obvyklého kontaktu mezi ním a jeho otcem zejména tím, že zanedbává nezbytnou přípravu a ponechává rozhodnutí na vůli samotného nezletilého, a vytváří nepřijatelné podmínky pro předání dítěte otci, přičemž trvá na přítomnosti jiných osob, především zaměstnanců bezpečnostní agentury. Ačkoli je průběh setkání těmito okolnostmi negativně ovlivněn, otec se na ně pravidelně dostavuje s dědečkem nezletilého, podařilo se mu se synem navázat kontakt a v rámci možností se jej pokouší rozvíjet. (...) i když ještě nebylo definitivně rozhodnuto ve věci samé, otec se s nezletilým pravidelně stýká a mluví s ním, dítě ho tedy dobře zná (...) a jejich vzájemné vztahy se pozitivně vyvíjejí.

(...) Soud má za to, že nová úprava práva na styk je v zájmu dítěte a rozvoje jeho osobnosti narušené neustálými spory mezi rodiči, že odpovídá věku nezletilého a úrovni vývoje jeho vztahů s otcem, že usnadní jejich rozvoj a umožní otci ještě více přispívat k výchově dítěte (...).“

36. Ve dnech 10. listopadu a 1. prosince 1995 se u krajského soudu konalo jednání o odvolání proti rozsudku ze dne 20. října 1993. Pro námitku podjatosti vznesenou stěžovatelem bylo jednání odročeno na neurčito. Po jistých peripetiích byla tato námitka dne 31. července 1996 vrchním soudem zamítnuta.

37. Dne 29. listopadu 1995 podniklo ve věci šetření Ministerstvo práce a sociálních věcí. Ministerstvo poukázalo na nedostatky ve výchově R. P. a rovněž v práci orgánů péče o dítě, které údajně nejsou objektivní a zvyhodňují matku.

38. Na základě ustanovení § 272 odst. 2 občanského soudního řádu byly R. P. v době od 22. prosince 1995 do 21. února 1996 zaslány tři výzvy.

39. Dne 15. února 1996 orgán péče o dítě vyhověl návrhu stěžovatele a stanovil nad nezletilým dohled s odůvodněním, že jeho výchova je v důsledku nepřítomnosti otce ohrožena. Dne 10. ledna 1997 tentýž orgán zamítl návrh stěžovatele na udělení napomenutí R. P.; toto rozhodnutí bylo potvrzeno Ministerstvem práce a sociálních věcí, které uvedlo, že matka postupně mění svůj postoj a projevuje ochotu spolupracovat s odborníky.

40. Ve dnech 13. ledna a 5. března 1997 byly R. P. uloženy pokuty ve výši 1 000 Kč¹ za každý zmařený styk stěžovatele s dítětem v době od 11. listopadu 1995 do 8. února 1997.

41. Dne 5. února 1997 bylo přerušeno řízení o návrhu stěžovatele ze dne 15. září 1995 na zbavení R. P. rodičovských práv, a to až do ukončení řízení o výkonu rodičovské zodpovědnosti.

42. Stěžovatel podal ve dnech 28. dubna, 19. května a 2. června 1997 soudu návrhy na pokračování řízení o výkon předběžného opatření ze dne 2. října 1995 uložením pokut R. P. a odebráním dítěte.

¹ Přibližně 35 €.

43. Okresní soud dne 3. června 1997 zamítl návrh stěžovatele na uložení pokuty R. P. za to, že odmítla respektovat jeho právo na styk s dítětem; soud při této příležitosti uvedl, že uvedená setkání, na něž byl nezletilý matkou připraven, se neuskutečnila z důvodu nevhodného chování stěžovatele, jemuž se nepodařilo navázat s dítětem kontakt. Toto rozhodnutí bylo dne 30. září 1997 potvrzeno krajským soudem. Ústavní soud dne 6. května 1998 příslušnou ústavní stížnost pro zjevnou neopodstatněnost odmítl.

44. Ve dnech 30. září 1997 a 16. prosince 1997 uložil soud R. P. pokuty ve výši 300 Kč² za každý zmařený styk s dítětem v období od 22. března do 15. června 1997.

45. V odvolacím řízení se konalo ústní jednání dne 4. prosince 1996, na němž stěžovatel navrhl přikázání věci jinému soudu, a další dne 3. prosince 1997, kdy vznesl námitku podjatosti, o níž rozhodl vrchní soud dne 22. ledna 1998.

V dubnu 1998 bylo odvolací řízení přeneseno před Městský soud v Praze, který dne 17. září 1998 rozhodl tak, že rozsudek ze dne 20. října 1993 zrušil a vrátil věc soudu prvního stupně.

46. Dne 27. února 1998 byly R. P. uloženy pokuty ve výši 100 Kč³ za každé zmařené setkání v době od 27. listopadu 1993 do 15. května 1994.

47. Dne 21. dubna 1999 byla věc přikázána Okresnímu soudu v Ústí nad Labem příslušnému podle místa bydliště nezletilého. Podle stěžovatele tuto změnu navrhla R. P. a sami soudci.

48. Okresní soud dne 22. listopadu 1999 uložil R. P. uhradit stěžovateli náhradu škody, ve výši odpovídající jízdnému, které stěžovatel zbytečně vynaložil v období mezi červencem a říjnem 1993 při pokusech o setkání se synem. Tento rozsudek byl dne 13. prosince 2000 potvrzen.

49. Dne 31. ledna 2000 byl v rámci trestního stíhání R. P. vyhotoven znalecký posudek z oboru psychologie. Vyplývá z něj, že dítě kontakt s otcem odmítá, nedůvěřuje mu a uvádí, že jej otec nemá rád. Pokud jde o stěžovatele, znalkyně jej označila za člověka egocentrického, neschopného kompromisu a prosazujícího spíše naplňování svých vlastních práv než spokojenost dítěte. Stěžovatel reagoval podáním trestního oznámení na znalkyni, přičemž tvrdil, že závěry týkající se jeho osoby se neopíraly o žádný psychologický test. Naopak, podle psychologického vyšetření provedeného dne 30. března 2000 znalcem, kterého si stěžovatel sám zvolil, neprojevuje stěžovatel žádné psychopatologické příznaky, má klidnou, mírnou povahu a dobrou schopnost navazovat sociální vztahy, je stabilní a z citového hlediska vyrovnaný, jeho sebekritika, psychická aktivita a výchovné schopnosti jsou na velmi dobré úrovni.

50. Ve dnech 5. ledna a 14. března 2001 byly okresním soudem zamítnuty návrhy R. P. na vydání nového předběžného opatření o zúžení práva stěžovatele na styk ze dne 22. září 2000 a 6. března 2001.

51. Dne 2. října 2001 uložil okresní soud R. P. pokutu ve výši 500 Kč⁴ za neuskutečnění styku stěžovatele se synem v červnu 2001.

52. Ústavní soud dne 17. října 2001 prohlásil ústavní stížnost, v níž stěžovatel namítal nečinnost Okresního soudu v Ústí nad Labem v řízení o výkon rodičovské zodpovědnosti, za nepřipustnou pro nevyčerpání všech procesních prostředků, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje.

53. Ústní jednání nařízené na 29. října 2001 bylo odročeno a dne 26. listopadu 2001 se pak konalo další jednání, na němž byl proveden výslech nezletilého, který však byl touto

² Přibližně 10,5 €.

³ Přibližně 3,5 €.

⁴ Přibližně 17,5 €.

zkušeností traumatizován. Stěžovatel vznesl námitku podjatosti, jež byla dle názoru vlády odůvodněna urážlivým způsobem; rozhodnutím Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. ledna 2002 byla soudkyně z projednávání věci vyloučena. Dne 20. února 2002 byl tudíž spis přidělen jinému soudci.

54. Dne 26. března 2002 byla R. P. uložena pokuta ve výši 500 Kč⁵ za neuskutečnění styku stěžovatele s dítětem.

C. Události po 25. červenci 2002

55. Nezletilému byl ve dnech 24. ledna a 4. února 2003 ustanoven nový opatrovník pro nalézací a pro exekuční řízení. Dne 6. května 2003 bylo k odvolání stěžovatele rozhodnutí ze dne 24. ledna 2003 zrušeno. Jiný opatrovník byl s konečnou platností ustanoven dne 11. března 2004.

56. Dne 11. září 2003 uložil soud R. P. pokutu ve výši 30 800 Kč⁶ za maření práva stěžovatele na styk s dítětem v době od 30. června 2001 do 7. září 2003. Krajský soud toto rozhodnutí dne 13. listopadu 2003 potvrdil. R. P. byla povolena úhrada této částky v měsíčních splátkách ve výši 500 Kč. Podle vlády R. P. nicméně uhradila zbývajících dlužnou částku (24 500 Kč) v březnu 2005.

Ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 3. srpna 2004, jímž byla ústavní stížnost R. P. namířená proti těmto rozhodnutím prohlášena za zjevně neopodstatněnou, poukázal na trvalé neplnění pravomocných soudních rozhodnutí ze strany R. P. a uvedl, že názor nezletilého je formován zejména jejím chováním. Ústavní soud dále uvedl, že s ohledem na zjevnou neúčinnost ukládaných pokut se naskytá otázka, proč soudy nenařídily výkon rozhodnutí předáním dítěte stěžovateli.

57. Ve dnech 16. října a 16. prosince 2003 vyzýval stěžovatel soud, aby ve vykonávacím řízení pokračoval.

58. V září 2003 se opatrovník setkal s R. P. ohledně výkonu práva na styk a doporučil jí spolupráci s psychologem. Dne 21. října 2003 se konal pohovor sociální pracovnice s nezletilým, který důrazně odmítl setkání s otcem, přičemž tvrdil, že otec s ním nikdy skutečně nekomunikoval a nezajímal se o jeho zájmy.

59. Okresní soud dne 22. prosince 2003 zamítl návrh R. P. na zúžení práva stěžovatele na styk s dítětem. Toto rozhodnutí bylo dne 28. dubna 2004 potvrzeno krajským soudem, který zdůraznil význam prozatímní úpravy z roku 1995, jejímž smyslem bylo zabránit před vynesením rozsudku ve věci samé odcizení nezletilého, které by mohlo vést k nenapravitelnému narušení jeho vztahu s otcem. Dle názoru soudu ze zpráv psychologů nevyplývalo, že by kontakt s otcem byl v rozporu se zájmy nezletilého a měl by být přerušen, ani že by poměry dotčených osob doznaly takových změn, jež by takové opatření vyžadovaly.

60. Dne 21. dubna 2004 proběhlo setkání opatrovníka s R. P.; ta uvedla, že nezletilý stále odmítá odejít se svým otcem a s netrpělivostí očekává dosažení zletilosti.

61. Opatrovník dítěte ve zprávě ze dne 16. června 2004 vyjádřil přesvědčení, že se matka snaží připravit dítě na styk se stěžovatelem, avšak nezletilý se tomu brání a uvádí, že se o něj otec ve skutečnosti nezajímá a chce především působit problémy R. P. Během společných setkání prý stěžovatel verbálně napadá R. P., ponižuje syna (který negativně vnímá medializaci případu stěžovatelem) a mluví do diktafonu.

62. K návrhu stěžovatele bylo ústní jednání nařízené na 29. června 2004 odloženo na 17. září 2004.

⁵ Přibližně 17,5 €.

⁶ Přibližně 1 080 €.

63. Okresní soud dne 8. července 2004 vyhověl návrhu R. P. na vydání předběžného opatření za účelem zvýšení výživného placeného stěžovatelem.

64. Dne 29. července 2004 zrušil tentýž soud předběžné opatření ze dne 2. října 1995 upravující právo stěžovatele na styk se synem. S odvoláním zejména na zprávu opatrovníka ze dne 16. června 2004 soud konstatoval, že došlo ke změně okolností a že zanikly důvody vedoucí k přijetí uvedeného opatření, jehož účelu nebylo dosaženo. Soud také zamítl návrh R. P. na předběžný zákaz styku nezletilého s otcem. Stěžovatel uvádí, že tímto rozhodnutím se soudkyně chtěla pomstít za kárné řízení zahájené vůči ní ministrem spravedlnosti dne 15. června 2004.

65. Dle znaleckého posudku z oboru psychiatrie vypracovaného dne 15. srpna 2004 na žádost stěžovatele trpí nezletilý vážnou formou syndromu zavrženého rodiče způsobeného jeho naprogramováním ze strany R. P. a nikoli chováním stěžovatele, a je nutné dítě alespoň dočasně vyjmout ze současného výchovného prostředí. Při této příležitosti uvedl zpracovatel znaleckého posudku z května 1993 (viz § 24 výše), že právo na styk není v současné době vykonáváno z důvodu obav nezletilého, avšak v roce 1993 nezletilý strachem netrpěl a jeho vztah s otcem byl velmi dobrý; výše uvedený syndrom tedy musel být vyvolán matkou, neboť stěžovatel od té doby nebyl se synem ve styku.

66. Na základě podnětu stěžovatele ze dne 2. října 2002 vypracoval veřejný ochránce práv dne 16. srpna 2004 zprávu o provedeném šetření. Konstatoval, že přes jisté průtahy pokračovalo řízení o výkon rozhodnutí o právu na styk s dítětem efektivně (ukládáním pokut), což přimělo R. P. ke změně postoje a spolupráci s úřady. K činnosti opatrovníka dítěte však veřejný ochránce práv uvedl, že nevyužil všech prostředků vhodných k působení na chování rodičů a že toleroval nevhodný přístup matky, která stěžovateli bránila v právu na styk s dítětem (což zákon o rodině považuje za projev výchovné nezpůsobilosti), namísto aby ji upozornil na zákonné důsledky takového počínání anebo dal podnět k zahájení řízení o změně výchovného prostředí. Veřejný ochránce práv zároveň uvedl, že při hodnocení váhy, jaká má být přiznána názoru nezletilého, bylo třeba určit, zda jeho postoj není výsledkem manipulativního jednání matky, a tudíž syndromu zavrženého rodiče.

Zpráva byla odeslána k vyjádření dotčeným orgánům.

67. Soudkyně, již byla věc přidělena, vyslovila dne 7. září 2004 svou podjatost. Dle názoru vlády bylo důvodem jejího postupu trestní oznámení, které na ni podal stěžovatel; podle stěžovatele tak soudkyně učinila v reakci na kárné řízení, které proti ní na základě jeho stížnosti zahájil ministr spravedlnosti.

Ústní jednání nařízené na 17. září 2004 tedy bylo odloženo na neurčito a dne 23. září 2004 byla věc přidělena jiné soudkyni. Spis byl předložen kárnému senátu Vrchního soudu v Praze.

68. Ústavní soud dne 7. prosince 2004 rozhodl o ústavní stížnosti R. P. tak, že došlo k porušení jejího práva na projednání věci v přiměřené lhůtě. Zároveň však uvedl, že sama R. P. bránila otci v kontaktu s dítětem, a z tohoto hlediska jí nečinnost soudů vyhovovala.

69. Dne 9. prosince 2004 okresní soud zamítl návrh matky na vydání předběžného opatření, kterým se domáhala zákazu styku stěžovatele se synem.

70. Dne 15. února 2005 krajský soud k odvolání stěžovatele zrušil rozhodnutí ze dne 29. července 2004, kterým bylo zrušeno předběžné opatření upravující jeho právo na styk. Mezi těmito dvěma daty se stěžovatel o styk s nezletilým nepokusil.

71. Dne 23. března 2005 byl spis vrácen okresnímu soudu, který následně dne 13. dubna 2005 ustanovil znalce z oboru psychologie v souladu s pokynem odvolacího soudu. Proti tomuto usnesení v části týkající se povinnosti složit zálohu na znalečné podal stěžovatel odvolání, které bylo dne 24. listopadu 2005 zamítnuto.

72. Během setkání se sociální pracovníci dne 4. dubna 2005 nezletilý uvedl, že by byl nejraději, kdyby jej otec nechal na pokoji. Popřel, že by jeho odmítavý postoj byl zapříčiněn vlivem matky, a stěžoval si, že otec nebere v potaz jeho přání a pocity.

73. Ve dnech 17. května a 5. září 2005 vyzýval stěžovatel okresní soud k pokračování v řízení o výkon jeho práva na styk, které mu bylo přiznáno předběžným opatřením ze dne 2. října 1995.

74. Dne 18. května 2005 požádal stěžovatel o uložení výchovného opatření podle § 43 zákona o rodině. Soud však údajně na tento návrh nereagoval.

75. Dne 25. května 2005 požádal stěžovatel ministerstvo spravedlnosti o zahájení kárného řízení vůči vyřizující soudkyni, a to z důvodu její nečinnosti v řízení o výkon. K 1. březnu 2006 prý ještě nedostal odpověď.

76. Krajský soud dne 3. června 2005 zamítl stěžovatelův návrh, aby byla okresnímu soudu stanovena lhůta k pokračování v řízení o výkon, s tím, že stěžovatel nepodal stížnost na průtahy v řízení. Stěžovatel nicméně tvrdí, že takovou stížnost podal a že ji ministerstvo spravedlnosti shledalo ke dni 3. června 2004 důvodnou.

77. Dne 5. srpna 2005 sdělil znalec, který byl ustanoven dne 13. dubna 2005, že ze zdravotních důvodů nemůže posudek vyhotovit.

78. Dne 30. srpna 2005 uzavřel veřejný ochránce práv šetření zahájené na základě podnětu stěžovatele (viz § 66 výše). Konstatoval, že postup opatrovníka nezletilého sice vykazuje jisté nedostatky, avšak vzhledem k blízkému se dosažení zletilosti dítěte nepovažoval za účelné trvat na výkonu práva na styk upraveného předběžným rozhodnutím.

79. Dne 8. září 2005 byl ustanoven nový znalec v oboru psychologie. V téže době informovala soudkyně státní zastupitelství o tom, že navzdory pokutám uloženým matce v září 2003 stále nedochází ke stykům mezi stěžovatelem a jeho synem.

80. Dne 24. listopadu 2005 ustanovil krajský soud nezletilému nového opatrovníka pro exekuci řízení. Z jím předložené zprávy vyplývá, že se sice snažil přimět nezletilého ke změně jeho přístupu k otci, avšak nezletilý, s vědomím následků svého chování, přesto setrval ve svém zamítavém postoji.

81. V lednu 2006 byl spis doručen znalci, který dne 7. února 2006 informoval okresní soud, že stěžovatel se dne 3. února 2006 nedostavil na pohovor s tím, že se v daný den jako zmocněnec účastnil ústního jednání v jiné věci.

Dne 8. února 2006 prodloužila soudkyně znalci lhůtu na vypracování posudku o jeden měsíc. Následující dvě předvolání, která znalec stěžovateli zaslal, se však vrátila jako nedoručitelná a stěžovatel se na příslušné schůzky nedostavil. Na základě toho znalec sdělil soudu, že stěžovatele nebude dále předvolávat a vyhotoví pouze částečný posudek založený na vyšetření matky a nezletilého. Stěžovatel tvrdí, že o výše uvedených předvoláních nevěděl.

82. Na počátku dubna 2006 obdržel okresní soud znalecký posudek z oboru psychologie.

83. Okresní soud dne 20. dubna 2006 zrušil předběžné opatření ze dne 2. října 1995, jímž bylo upraveno stěžovatelovo právo na styk. K odvolání stěžovatele bylo toto rozhodnutí dne 28. července 2006 potvrzeno krajským soudem.

84. Dne 19. října 2006 předložil stěžovatel nový návrh na úpravu svého práva na styk.

85. Následně se stěžovatel omluvil z jednání, které okresní soud nařídil na 13. listopadu 2006, a navrhl jeho odročení na neurčito. Soud však návrhu nevyhověl a ústní jednání konal. Stěžovatel se na ně navzdory předchozím omluvám dostavil a v jeho průběhu vznesl další námitku podjatosti vůči soudcům okresního i krajského soudu, navrhl přikázání věci jinému soudu a uložení kárných opatření některým soudcům, znalci a opatrovníku. Jednání bylo přerušeno a spis byl předán krajskému soudu.

86. V únoru 2007 dosáhl stěžovatelův syn zletilosti.

D. Trestní stíhání

87. Dne 22. listopadu 1994 byla R. P. obžalována z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí, kterého se měla dopustit tím, že v době od 5. února do 14. června 1994 bránila výkonu stěžovatelova práva na styk se synem. Tato věc dosud nebyla skončena. V dopise ze dne 27. září 2004 adresovaném stěžovateli vrchní státní zastupitelství připustilo, že nečinnost soudu přispěla k neplnění rozhodnutí o právu na styk s dítětem ze strany R. P.

88. Policie dne 30. června 1995 odložila trestní oznámení stěžovatele ve věci jednání R. P., která mařila výkon soudního rozhodnutí o právu na styk s dítětem. Okresní státní zástupce v Ústí nad Labem dne 20. září 1995 zamítl stížnost podanou stěžovatelem proti tomuto rozhodnutí jako nedůvodnou. Ústavní soud dne 1. února 1996 odmítl jeho ústavní stížnost pro zjevnou neopodstatněnost.

89. Dne 11. ledna 1999 byla R. P. obžalována z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí o právu stěžovatele na styk s dítětem v době od 27. prosince 1997 do 22. srpna 1998. Dne 5. dubna 2001 bylo trestní stíhání v dané věci zastaveno.

90. Při kontrole provedené Vrchním státním zastupitelstvím v Praze ve věci sedmi trestních oznámení podaných stěžovatelem na R. P. bylo zjištěno pochybení při vyřizování jednoho (odloženého) oznámení týkajícího se neuskutečněního styku v termínu 16. a 17. června 2001. Proti R. P. bylo proto zahájeno trestní stíhání a dne 2. září 2004 byla obžalována.

Dne 14. září 2005 byla R. P. shledána vinnou a byl jí uložen trest obecně prospěšných prací v rozsahu 100 hodin a povinnost zaplatit stěžovateli náhradu jízdného. Dne 9. března 2006 snížil odvolací soud trest obecně prospěšných prací na 50 hodin.

91. Dne 16. srpna 2004 podal stěžovatel trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu zločinného spolčení na právní zástupkyni R. P. a na některé úřední osoby, které údajně R. P. zvýhodňovaly. Podle stěžovatele neproběhlo v této věci žádné šetření a případ byl vyřízen pouze prostřednictvím korespondence.

92. Dne 9. února 2005 byl stěžovatel obviněn z trestných činů útoku na veřejného činitele a pomluvy.

93. Dne 17. srpna 2005 byla R. P. obviněna z trestného činu maření výkonu rozhodnutí o právu na styk, kterého se měla dopustit v období od 30. června 2001 do 7. září 2003. Dne 4. listopadu 2005 okresní státní zastupitelství na základě stížnosti matky toto rozhodnutí zrušilo a policejnímu orgánu uložilo, aby věc znovu přezkoumal a doplnil skutkový stav.

Dne 30. června 2006 byla R. P. obžalována z trestného činu maření výkonu rozhodnutí o stěžovatelovu právu na styk ve dnech 14. a 15. července 2001 a ve dnech 10. a 11. srpna 2002. Hlavní líčení se konalo dne 19. října 2006.

E. Rozhodnutí jiného mezinárodního orgánu

94. Dne 19. srpna 2002 zveřejnil Výbor pro lidská práva v Ženevě svůj názor ze dne 25. července 2002 týkající se oznámení stěžovatele č. 946/2000. S odvoláním na článek 2 odst. 3 a článek 17 Paktu o občanských a politických právech stěžovatel namítal, že bylo porušeno jeho právo na ochranu rodinného života, a zároveň tvrdil, že české orgány odmítly plnit soudní rozhodnutí umožňující mu pravidelný styk s jeho synem. Výbor ve svém názoru zejména uvedl:

„7.3. Výbor je toho názoru, že článek 17 obecně zahrnuje účinnou ochranu práva rodiče na pravidelný styk s jeho nezletilými dětmi. I když mohou existovat výjimečné okolnosti, za nichž je odepření kontaktu v zájmu dítěte nutné a nemůže být považováno za nezákonné či svévolné, v tomto

případě vnitrostátní soudy Vysoké smluvní strany rozhodly, že takovýto styk má být realizován. Proto je Výbor postaven před otázku, zda Vysoká smluvní strana v souladu s rozhodnutími svých soudů zajistila účinnou ochranu právům [stěžovatele] na styk s jeho synem.

7.4 Přestože soudy opakovaně uložily [stěžovatelově] manželce za nerespektování předběžných opatření upravujících styk předkladatele s jeho synem pokutu, tyto pokuty nebyly ani plně vymáhány, ani nebyly nahrazeny jinými opatřeními, jež by zajistila práva [stěžovatele]. Za těchto okolností a s přihlédnutím k značným průtahům v různých stádiích řízení došel Výbor k názoru, že právům [stěžovatele] nebyla ve smyslu článku 17 Paktu ve spojení s článkem 2 odst. 1 a 2 Paktu poskytnuta účinná ochrana. V důsledku toho se Výbor domnívá, že jemu předložené skutečnosti prokazují porušení článku 17 ve spojení s článkem 2 Paktu.“

Vláda upozorňuje na odchylné stanovisko dvou členů Výboru, podle kterého je třeba přihlédnout k přání nezletilého dítěte.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

95. Příslušné vnitrostátní právo a praxe jsou popsány v rozhodnutí *Choc proti České republice* (č. 25213/03, 29. listopad 2005).

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

96. Stěžovatel tvrdí, že délka řízení o výkon rodičovské zodpovědnosti byla v rozporu se zásadou „přiměřené lhůty“ zakotvenou v článku 6 odst. 1 Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

97. Relevantní období započalo až dne 18. března 1992, kdy se Úmluva stala pro Českou republiku závaznou. Nicméně pro posouzení přiměřenosti délky řízení od tohoto data je třeba vzít v potaz stav, ve kterém se řízení zahájené dne 8. června 1989 v té době nacházelo (viz obdobně *Proszak proti Polsku*, rozsudek ze dne 16. prosince 1997, Sbírka rozsudků a rozhodnutí 1997-VIII, § 32).

98. Podle dostupných informací nebylo předmětné řízení ještě ukončeno, a trvá tedy již patnáct let na několika stupních soudní soustavy s tím, že k 18. březnu 1992 byla jeho délka tři roky. Věc se podle všeho nachází před soudem prvního stupně, poněvadž rozsudek vyneseny ve věci samé dne 20. října 1993 byl dne 17. září 1998 zrušen.

A. Tvrzení stran

99. Vláda poznamenává, že Soud se již k délce řízení v dané věci vyjádřil, a sice v řízení o stížnosti podané manželkou stěžovatele, které skončilo vynesemím rozsudku *Paterová proti České republice* (č. 76250/01, 14. září 2004). Vedle jisté složitosti věci, kterou Soud ve výše uvedeném rozsudku uznal (§ 44), vláda tvrdí, že délka tohoto řízení je způsobena chováním stěžovatele a jeho přílišnou procesní aktivitou, jejíž účinky lze stěží považovat za produktivní. Vláda v tomto ohledu konstatuje, že stěžovatel vznášel četné námitky podjatosti, podával trestní oznámení na některé soudce a vystupoval vůči nim urážlivě. Plně také využíval svých procesních práv, když se odvolal takřka do všech soudních rozhodnutí, nejen proti těm, která se týkala věci samé (například rozhodnutí o ustanovení opatrovníka dítěte). Tyto kroky mu sice nelze vytýkat, objektivně však přispěly k prodloužení řízení a stát za ně nemůže být zodpovědný. Vláda navíc poukazuje na to, že stěžovatel, vědom

si rizika, že jeho kontakt s dítětem může být zakázán, systematicky zneužíval svých procesních práv s cílem zabránit přijetí konečného rozhodnutí.

100. Stěžovatel tvrdí, že těžištěm jeho námitky týkající se délky řízení je nečinnost soudů v exekučním řízení o jeho dočasném právu na styk s dítětem; nemožnost dovést řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti do konce je dle jeho mínění důsledkem nespravedlivosti řízení vykonávacího. Vláda krom toho poukazuje na různé úkony soudů a účastníků řízení, k čemuž stěžovatel poznamenává, že se ukázaly být zcela neúčinné.

Stěžovatel dále tvrdí, že věc není složitá a že napětí mezi rodiči je důsledkem neschopnosti českých soudů zajistit výkon svých vlastních rozhodnutí. K tomu poznamenává, že od přikázání věci Okresnímu soudu v Ústí nad Labem v roce 1999 do prvního jednání konaného tímto soudem dne 29. června 2004 uplynulo pět let. Stěžovatel zároveň tvrdí, že byl nucen využít všech dostupných prostředků nápravy, aby se mohl bránit proti nesprávnému a nezákonnému postupu orgánů, a že jeho výroky, které byly shledány urážlivými, byly objektivní a pravdivé.

B. Hodnocení Soudů

101. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje podle okolností případu a s ohledem na kritéria vyvozená z jeho vlastní judikatury, jimiž jsou zejména složitost věci, chování stěžovatelů a postup příslušných orgánů a význam sporu pro zúčastněné strany (viz z mnoha jiných *Frydlender proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII; *Voleský proti České republice*, č. 63267/00, § 102, 29. červen 2004). Případy týkající se péče o dítě je tedy nezbytně nutné projednávat ve vší rychlosti a průtahy v některé fázi řízení lze tolerovat pouze za podmínky, že celková doba řízení nebude nepřiměřená (*Nuutinen proti Finsku*, č. 32842/96, § 110, ESLP 2000-VIII).

102. V daném případě je třeba v první řadě poznamenat, že délka řízení byla již předmětem stížnosti podané manželkou stěžovatele, které bylo ukončeno vynesáním rozsudku ve věci *Paterová proti České republice* (viz výše) a v němž Soud rozhodl, že k porušení článku 6 odst. 1 v tomto ohledu došlo. V předmětném rozsudku (§ 44) bylo uvedeno, že řízení nabylo značné složitosti z důvodu silného napětí mezi rodiči.

103. Soud nicméně souhlasí s názorem vlády, že za vzniklé průtahy v řízení je do značné míry zodpovědný stěžovatel. Avšak i s přihlédnutím k faktu, že použití některých opravných prostředků nebylo opodstatněné, je Soud ochoten připustit, že stěžovatel se nacházel v tíživé situaci a snažil se využívat všech prostředků, které mu zákon k obraně jeho práv poskytoval. Soud se dále domnívá, že samo chování stěžovatele nemůže vysvětlit trvání řízení v délce patnácti let.

104. Co se týče chování vnitrostátních soudů, je nutno konstatovat, že tyto nepostupovaly s dostatečnou rychlostí navzdory tomu, že napjatá situace v rodině výrazně zhoršovala psychický stav nezletilého. Pozornost je třeba věnovat zejména skutečnosti, že během celého Soudem posuzovaného období vydaly vnitrostátní soudy pouze jeden rozsudek ve věci samé, tj. rozsudek ze dne 20. října 1993, který byl dne 17. září 1998 zrušen. Dále nelze než souhlasit se stěžovatelem, že Okresní soud v Ústí nad Labem, který případ projednával od dubna roku 1999 (viz § 47 výše) byl zcela nečinný přinejmenším až do 5. ledna 2001 (viz § 50 výše) a dále v období mezi 26. březnem 2002 a 24. lednem 2003 (viz § 54-55 výše). Skutečnost, že zmíněný soud se v dané době musel zabývat i výkonem práva na styk, které bylo stěžovateli přiznáno předběžným opatřením, nemůže dle názoru Soudu ospravedlnit jeho nečinnost v nalézacím řízení, vzhledem k tomu, že žalovanému státu přísluší uspořádat soudní soustavu tak, aby vyhovovala požadavkům článku 6 Úmluvy.

Ze spisu ostatně vyplývá, že některé průtahy byly způsobeny tím, že soudy vedou pouze jeden exemplář spisu, což si vyžaduje jeho časté zapůjčování (viz § 66 a 70 výše) a

znemožňuje rychlý postup řízení. To je pravděpodobně taktéž důvodem pětíměsíční prodlevy mezi ustanovením nového znalce a okamžikem, kdy mu byl předán spis (viz § 79 a 81 výše), vzhledem k tomu, že krajský soud v téže době rozhodoval o stěžovatelově odvolání (viz § 70 výše).

105. Vzhledem k výše uvedeným úvahám a s přihlédnutím k významu řízení pro stěžovatele se Soud domnívá, že soudy nevěnovaly danému případu dostatečnou péči a že patnáctileté trvání předmětného řízení nesplňuje požadavek „přiměřené lhůty“. V tomto ohledu Soud připomíná, že žalovanému státu přísluší zajistit si prostředky umožňující řešit případy týkající se nezletilých dětí s nejvyšší rychlostí, navzdory případným rozporům mezi rodiči těchto dětí.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tudíž došlo.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

106. Stěžovatel zejména poukazuje na nemožnost domoci se ochrany a výkonu práva na styk s dítětem, které mu soudy předběžně přiznaly, a podílet se tak navzdory odporu ze strany matky na výchově svého dítěte. Přitom se dovolává článku 8 Úmluvy, který zní:

„1. Každý má právo na respektování svého (...) rodinného života (...).

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu (...) ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

107. Soud připomíná, že v rozhodnutí o přijatelnosti této stížnosti prohlásil, že je příslušný pouze k posouzení situace v době po 25. červenci 2002.

1. Tvrzení stran

A. Vláda

108. Vláda uvádí, že námitka nastoluje otázku, zda stát dostal pozitivním povinností, které mu ukládá článek 8. Vláda poznamenává, že právo stěžovatele na styk se synem bylo nejdříve upraveno předběžným opatřením ze dne 12. července 1993, změněným dne 16. června 1994, a dále pak opatřením ze dne 2. října 1995. Vláda uvádí, že vzhledem k riziku trestního stíhání, které matce hrozilo, probíhala v posledních letech setkání následujícím způsobem: nezletilý vyšel se svými věcmi před dům, řekl stěžovateli, že s ním nechce odejít, a vrátil se do domu.

109. Vláda nesouhlasí s tím, že soudy zůstaly nečinné v případě návrhů na výkon rozhodnutí podaných stěžovatelem. Poznamenává, že dne 11. září 2003 byla matce za neuskutečněné styky v době od 30. června 2001 do 7. září 2003 uložena pokuta ve výši 30 800 Kč. Je sice pravdou, jak tvrdí stěžovatel, že R. P. byl původně vystaven splátkový kalendář, R. P. nicméně v březnu 2005 zbývajícím dlužnou částku uhradila (viz § 56 výše). Vláda dále poznamenává, že se nemohlo konat ani jedno ústní jednání, které okresní soud nařídil na 29. června 2004 a 17. září 2004, a to mimo jiné za účelem výsledku nezletilého ohledně výkonu práva na styk. V prvním případě požádal stěžovatel o odklad z důvodu dovolené a ve druhém pak podal trestní oznámení na soudkyni, která se následně prohlásila za podjatou. Dne 29. července 2004 zrušil soud na základě poslední zprávy opatrovníka předběžné opatření ze dne 2. října 1995. Toto rozhodnutí bylo dne 15. února 2006 odvolacím soudem zrušeno a věc byl vrácena zpět okresnímu soudu, který zadal vypracování znaleckého posudku. Zatímco R. P. a nezletilý podstoupili vyšetření již dne 27. ledna 2006, stěžovatel se na žádné ze znalecm stanovených setkání nedostavil (viz § 81 výše). Vláda poznamenává, že podle předběžných informací, které jí znalec poskytl, neprojevoval stěžovatelův syn během

vyšetření žádné známky úzkosti a otevřeně mluvil o svém vztahu k otci, který o něj dle jeho názoru neprojevuje skutečný zájem. Znalec měl rovněž dojem, že nezletilý, kterému v té době bylo 17 let, není ochoten svůj přístup ke styku se stěžovatelem přehodnotit, a to ani kdyby ho matka ke změně podněcovala.

110. Vláda následně uvádí, že matka nezletilého byla z důvodu nerespektování stěžovatelova práva na styk dne 17. srpna 2005 opět obviněna (viz § 91 výše); R. P. také byla v rámci jiného trestního řízení odsouzena k trestu veřejně prospěšných prací. Vláda rovněž vyzdvihuje činnost orgánů péče o dítě, které nepřetržitě sledovaly situaci v rodině, předkládaly soudům zprávy a stýkaly se se zúčastněnými (viz např. § 58, 60, 72 a 80 výše). Vláda konečně připomíná, že stěžovatelovým podnětem k zajištění okamžitého výkonu rozhodnutí soudů týkajících se jeho styku se synem se zabýval také veřejný ochránce práv, který dne 16. srpna 2004 vyhotovil z provedeného šetření zprávu (viz § 66 výše). Tato zpráva byla rozeslána k vyjádření dotčeným orgánům, což umožnilo uzavření šetření v srpnu 2005 (viz § 78 výše). Veřejný ochránce práv u této příležitosti uvedl, že opatrovník není schopen obnovit vztahy mezi stěžovatelem a jeho synem, neboť nemůže dále pomíjet názor nezletilého, byť se tento postoj v minulosti zformoval pod vlivem matky.

111. Vláda konečně tvrdí, že vnitrostátní orgány od 25. července 2002 vyvíjely úsilí, aby syna se stěžovatelem sblížily. Nástroje, které jim právní řád poskytuje, však nejsou všemohoucí. Vláda nicméně připouští, že styk syna se stěžovatelem je upraven více než deset let starým předběžným opatřením a že je více než třeba řízení co nejrychleji meritorně skončit, avšak z chování stěžovatele se lze domnívat, že zájem na ukončení řízení nemá. Vláda v tomto ohledu připomíná, že před vyšetřením u znalce dal stěžovatel přednost účasti v řízení, které se jej přímo netýkalo, a bojkotoval i dvě další schůzky navržené znalcem (viz § 81 výše). Navíc, jakkoli je pravdou, že styky mezi stěžovatelem a jeho synem byly krátké a omezené (viz § 108 výše), není vládě zřejmé, proč od nich stěžovatel ze své svobodné vůle v době mezi srpnem 2004 a březnem 2005 zcela upustil.

Vláda zdůrazňuje, že vnitrostátní orgány byly ve svém postupu vedeny vůlí chránit psychický vývoj nezletilého. Článek 8 Úmluvy podle vlády neopravňuje stěžovatele, který se vůči synovi nechová vždy vhodně a empaticky, aby si vynucoval přijetí opatření škodlivých pro zdraví a vývoj jeho syna. Vláda se domnívá, že právo stěžovatele na styk s dítětem bylo ve své podstatě po celou dobu uznáno a že národní orgány přijaly různá opatření, aby stěžovateli umožnily jeho výkon, a to včetně opatření vůči matce dítěte, jejichž donucovací povaha se stupňovala.

S ohledem na přetrvávající napětí mezi rodiči, povrchní zájem stěžovatele o navázání opravdového vztahu se synem a neschopnost jakékoli spolupráce stěžovatele s vnitrostátními orgány nelze dle vlády národním orgánům vytýkat, že nepřijímaly vhodná a dostatečná opatření k zajištění výkonu stěžovatelova práva na styk s dítětem.

B. Stěžovatel

112. Stěžovatel v první řadě uvádí, že vláda ve svém stanovisku otevřeně přiznává porušení jeho práv a že se snaží uvést Soud v omyl. Podle jeho názoru se vláda soustředí pouze na negativní pocity, které nezletilý vůči stěžovateli údajně chová, aby z těchto pocitů mohla následně dovodit, že vnitrostátní orgány musely dítě před otcem „chránit“, čímž podle stěžovatele popírá samu podstatu mezilidských vztahů.

113. Stěžovatel dále zdůrazňuje, že od roku 1993 nemá žádnou možnost prokázat své výchovné schopnosti a rozvíjet rodinné vztahy s dítětem. A to vše bez ohledu na skutečnost, že znalci a soudy několikrát prohlásili, že obnovení vztahů s otcem je v zájmu zdravého psychického vývoje nezletilého, a rovněž dospěli k závěru (naposledy Ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 3. srpna 2004), že v daném případě vyplývají stávající problémy z chování R. P., která zanedbává přípravu dítěte.

V této souvislosti tvrdí, že český právní řád poskytuje několik prostředků k zajištění výkonu rodičovských práv, zejména pak možnost ukládání pokut až do výše 50 000 Kč a zahájení trestního stíhání proti rodiči, který se vydanými rozhodnutími neřídí. Jedná se přitom o opatření, která se dítěte přímo netýkají, a nemohou tedy škodit jeho zájmům. Dále lze dítěte rodiči, který nerespektuje soudní rozhodnutí, odebrat; toto opatření se sice dítěte přímo dotýká, avšak v porovnání s manipulací, které je toto dítě vystaveno, představuje menší zlo. Podle jeho názoru judikatura dokazuje, že pokud jsou tyto sankční prostředky použity rychle a efektivně, mohou nezodpovědného rodiče přimět ke splnění povinností. České soudy se však prý odmítají k takovým opatřením uchýlit a chránit tak oprávněné osoby, zejména otce dětí. Stěžovatel připomíná, že jakkoli uplatňování donucovacích prostředků vůči dětem není v této citlivé oblasti vhodné, nelze se sankcím, v případě protiprávního jednání rodiče, u nějž má nezletilý bydliště, vyhýbat (viz obdobně *Ignaccolo-Zenide proti Rumunsku*, č. 31679/96, § 106, ESLP 2000-I).

114. Stěžovatel tvrdí, že v daném případě bylo jasné dokázáno, že znemožnění výkonu jeho práva na styk je přičitatelné matce. Bylo tedy nutno přimět ji ke změně postoje. Navzdory četným návrhům na pokračování v exekučním řízení setrvaly soudy, a zejména pak Okresní soud v Ústí nad Labem, v nečinnosti. Jediné a poslední opatření směřující k výkonu stěžovatelova práva na styk po 25. červenci 2002 bylo přijato dne 11. září 2003, kdy byla R. P. uložena pokuta ve výši 30 800 Kč; efekt tohoto donucovacího prostředku však byl zmírněn možností úhrady v měsíčních splátkách, jejichž výše se v podstatě rovnala částce, o níž bylo prakticky v téže době zvýšeno měsíční výživné. Soudy navíc na vymáhání ostatních pokut, jejichž výše byla pouze symbolická a jež Ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 3. srpna 2004 označil za neúčinné, příliš nedbaly.

Stěžovatel dále tvrdí, že nová soudkyně, která byla projednáváním případu pověřena v září 2004, byla rovněž nečinná, a to navzdory tomu, že předběžné opatření o právu na styk bylo rozhodnutím krajského soudu ze dne 15. února 2005 obnoveno (poté, co bylo dne 29. července 2004 zrušeno) a že na tuto skutečnost upozorňoval ministerstvo spravedlnosti, které mělo dohlížet na postup řízení. Z toho plyne, že ministerstvo toleruje odepírání spravedlnosti a ochrany, kterého se soudy dopouštějí. Stěžovatel dodává, že ustanovení znalce na konci roku 2005 nemůže omluvit dlouhá léta nečinnosti. Ke své údajně nedostatečné spolupráci s tímto znalcem (viz § 81 výše), který byl dle jeho mínění placen pouze za to, aby vyprávěl o dalších projevech nenávisti ze strany nezletilého, stěžovatel uvádí, že v den první schůzky dne 3. února 2006 se musel dostavit k soudu na základě předvolání v jiné věci. O dalších výzvách ke schůzce se znalcem se prý dozvěděl až prostřednictvím Soudu. Stejně tak se zprávou, kterou znalec vypracoval, se seznámil až společně s rozsudkem ze dne 20. dubna 2006, což je dle jeho mínění v rozporu s jeho právem na spravedlivé řízení.

Stěžovatel rovněž tvrdí, že skutečnost, že trestní řízení vedené proti R. P. od roku 1994 ještě nebylo ukončeno (viz § 85 výše) a že řízení o jeho návrhu na zbavení R. P. rodičovské zodpovědnosti bylo přerušeno (viz § 41 výše), představuje pasivní podporu matky a jí poskytované patologické výchovy.

115. Důsledkem tohoto chování soudů je, že stěžovatel vídá svého syna jen na pár vteřin každé dva týdny namísto toho, aby s ním trávil každý druhý víkend. To dle názoru stěžovatele vede k neodvratnému odcizení mezi ním a jeho synem, ke stavu, kdy chlapec trpí neurózou a syndromem zavrženého rodiče, což potvrdil i posudek ze dne 15. srpna 2004 (viz § 65 výše), a rovněž k nenapravitelnému zásahu do jeho rodinného života. Vnitrostátní orgány nicméně i nadále porušují jeho práva a přehlížejí práva jeho dítěte, a to navzdory názoru ženevského Výboru pro lidská práva z července 2002 a navzdory závěrům samotných soudů, podle kterých bylo zajištění pravidelných styků s otcem v zájmu dítěte.

116. Stěžovatel se rovněž cítí zneuctěn tvrzením vlády, že pokračování sporu pro něj představuje smysl života a jeho zájem o navázání styku se synem je pouze povrchní. Ve

skutečnosti mu není lhostejný osud vlastního dítěte, navázání jejich vztahů a respektování práva. Proto již třináct let jezdí více než 100 km, aby se mohl setkat se synem ve dnech stanovených soudním rozhodnutím. Pokud za synem nejezdil v období od srpna 2004 do března 2005, jak mu vytýká vláda, bylo to pouze proto, že předběžné opatření, kterým mu bylo přiznáno právo na styk, bylo v období od 29. července 2004 do 15. února 2005 zrušeno.

Stěžovatel rovněž popírá, že by nebyl schopen spolupráce s vnitrostátními soudy; tuto spolupráci naopak dlouhá léta marně vyhledává a nabízí, zatímco orgány se podílejí na ničení psychického zdraví a povahy jeho syna. V tomto ohledu stěžovatel připomíná, že i veřejný ochránce práv rezignoval na snahy o ukončení tohoto stavu bezpráví. Navrhoval totiž jediné řešení, a to aby bylo stěžovateli umožněno se se synem stýkat za přítomnosti psychiatrů, což stěžovatel považuje za přišernou nabídku, kterou samozřejmě odmítl.

117. Stěžovatel konečně vládě vytýká, že se zaměřila na právo dítěte na vyjádření vlastního názoru a nezmínila se o jeho právu na svobodu projevu bez jakékoli manipulace. Cílem předběžného opatření o právu na styk s dítětem bylo mimo jiné umožnit dítěti poopravit si tvrzení matky na základě vlastních zkušeností. Ve střetu mezi jeho právem na výchovu syna a právem manipulovaného dítěte nenávidět svého otce je dle názoru stěžovatele nezbytné upřednostnit právo, které je pro společnost důležitější, tedy právo rodiče napravit jednání dítěte a vést ho k tomu, aby neopakovalo záporné příklady chování svých rodičů, nýbrž je mělo v úctě a vážilo si jich. Protože české právo zaručuje rovnost všem, a sice jak rodičům, tak jejich dětem, nelze děti považovat za nadřazené ve vztahu k rodičům, které nenávidí. Dítěti totiž nepřísluší „rozhodovat“ o tom, zda se podřídí soudním rozhodnutím, a to tím spíše, že v daném případě, stejně jako ve věci *Hansen proti Turecku* (č. 36141/97, § 104, 23. září 2003), neměl syn stěžovatele příležitost rozvíjet vztah s ním v klidném prostředí a svobodně vyjadřovat své pocity bez jakýchkoli vnějších tlaků. Tím pádem jsou námitky nezletilého, tak jak byly popsány ve zprávě opatrovníka a ve stanovisku vlády, pouze dokonalým příkladem syndromu zavrženého rodiče, který orgány vykonstruovaly, aby mohly stěžovatele připravit o jeho rodičovská práva. K tomu dále podotýká, že nebyl nikdy informován o průběhu setkání mezi svým synem a opatrovníkem.

2. Hodnocení Soudu

118. Soud opakuje, že základním cílem článku 8 Úmluvy je sice ochrana jednotlivce před svévolnými zásahy orgánů veřejné moci, toto ustanovení však smluvnímu státu neukládá jen zdržet se takových zásahů: tento spíše negativní závazek může být doplněn o pozitivní požadavky, jež jsou pevně spjaty s účinným respektováním soukromého či rodinného života. Ty mohou zahrnovat přijetí opatření směřujících k respektování rodinného života až po úroveň vztahů mezi jednotlivci, k nimž mimo jiné patří zavedení vhodného a dostatečného právního nástroje k zajištění legitimních práv zúčastněných osob a plnění soudních rozhodnutí, popř. vhodných zvláštních opatření (viz, *mutatis mutandis*, *Zawadka proti Polsku*, č. 48542/99, § 53, 23. červen 2005).

Z článku 8 tak vyplývá právo rodiče na to, aby byla přijata opatření, která mu umožní styk se svým dítětem, i povinnost vnitrostátních orgánů taková opatření přijmout. Dle Soudu je třeba na tyto zásady nahlížet tak, že se uplatní též v případě sporů mezi rodiči ohledně styku s jejich dítětem (viz, *mutatis mutandis*, *Mihailova proti Bulharsku*, č. 35978/02, § 80, 12. ledna 2006). Nicméně tato povinnost státních orgánů není absolutní, důležitým faktorem je vždy porozumění a spolupráce všech dotčených osob. I když se vnitrostátní orgány musí snažit takovou spolupráci podporovat, jejich povinnost použít donucovacích prostředků musí být v takových případech omezená: musí brát ohled na zájmy a práva těchto osob a zejména na nejvyšší zájem dítěte a práva, která mu přiznává článek 8 Úmluvy (viz *Voleský proti České republice*, výše, § 118). Soud ve své judikatuře konstantně připouští, že v této citlivé oblasti je

třeba k donucovacím prostředkům přistupovat s maximální opatrností (viz *Reigado Ramos proti Portugalsku*, č. 73229/01, § 53, 22. listopadu 2005) a že článek 8 Úmluvy v žádném případě neopravňuje rodiče k tomu, aby vyžadovali opatření, jež by poškozovala zdraví a rozvoj dítěte (viz *Elsholz proti Německu* [velký senát], č. 25735/94, § 49-50, ESLP 2000-VIII). Rozhodující tedy je, zda státní orgány přijaly za účelem usnadnění styku stěžovatele s jeho synem veškerá opatření, která od nich bylo v daném případě rozumné požadovat (viz *Nuutinen proti Finsku*, č. 32842/96, § 128, ESLP 2000-VIII).

119. V daném případě se stěžovatel vzhledem k nemožnosti realizace svého práva na styk přiznaného předběžným opatřením ze dne 2. října 1995 snažil nalézt pomoc u soudních orgánů, které měly zajistit výkon tohoto rozhodnutí. Tato jeho snaha pokračovala i v období po 25. červenci 2002. V důsledku toho uložil soud matce dítěte pokutu ve výši přibližně 1 080 € za maření výkonu stěžovatelova práva na styk v období od 30. června 2001 do 13. listopadu 2003 (viz § 56 výše). Ze stejných důvodů byla R. P. dne 17. srpna 2005 obviněna v trestním řízení. Rozhodnutími ze dne 14. září 2006 a 9. března 2006 byla ostatně odsouzena k trestu veřejně prospěšných prací v rozsahu padesáti hodin za zmaření setkání stěžovatele se synem ve dnech 16. a 17. června 2001.

V rozhodnutí ze dne 28. dubna 2004 (viz § 59 výše) zdůraznil krajský soud význam prozatímní úpravy z roku 1995, jejímž smyslem bylo zabránit před vynesením rozsudku ve věci samé odcizení nezletilého, které by mohlo vést k nenapravitelnému narušení jeho vztahu s otcem. Opatrovník nicméně dne 16. června 2004 uvedl, že sám nezletilý se důrazně brání jakémukoli styku se svým otcem, který o něj prý nejeví skutečný zájem (viz § 61 výše). Na základě této zprávy bylo okresním soudem zrušeno předběžné opatření ze dne 2. října 1995, avšak dne 15. února 2005 bylo krajským soudem opět obnoveno. V období mezi zrušením a obnovením tohoto opatření se stěžovatel o setkání se synem nepokoušel (viz § 64 a 70 výše). Tato předběžná úprava práva na styk byla zrušena dne 20. dubna 2006 (viz § 83 výše).

Ze shrnutí skutkového stavu také vyplývá, že od 25. července 2002 se z důvodů na straně stěžovatele nekonala dvě ústní jednání nařízená okresním soudem na 29. června 2004 a 17. září 2004 (viz § 62 a 67 výše). Nová soudkyně, která byla projednáváním případu pověřena od září 2004, poté na základě výše uvedeného rozhodnutí ze dne 15. února 2005 nařídila vypracování znaleckého posudku z oboru psychologie (viz § 71), které se však neobešlo bez potíží (viz § 77 a 81). V tomto období se ostatně odehrálo několik setkání mezi opatrovníkem a nezletilým, během nichž nezletilý setrval ve svém odmítavém postoji, a bylo provedeno šetření veřejného ochránce práv, který shledal, že vzhledem k věku dítěte není účelné na výkonu práva na styk trvat (viz § 78 výše).

120. Soud vyzdvihuje fakt, že v poslední době probíhala setkání mezi stěžovatelem a jeho synem následovně: nezletilý vyšel se svými věcmi před dům, řekl stěžovateli, že s ním nechce odejít, a vrátil se do domu. Podle zprávy opatrovníka ze dne 16. června 2004 stěžovatel při těchto příležitostech mluví do diktafonu, ponižuje syna a verbálně napadá R. P. Rovněž je třeba uvést, že v únoru roku 2007 dosáhl stěžovatelův syn zletilosti, a řízení o úpravě styku (ve vztahu k nezletilému) se tedy stalo bezpředmětným.

121. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že situace byla v daném případě kritická: stěžovatel trval na výkonu svého práva na styk tak, jak mu bylo přiznáno v roce 1995, zatímco jeho syn setrval v odmítavém postoji, který se zjevně nezměnil ani po postizích, jež byly uloženy jeho matce. Za těchto okolností Soudu nepřísluší zpochybňovat rozhodnutí o zrušení předběžné úpravy stěžovatelova práva na styk vydané okresním soudem, který má k hodnocení situace lepší předpoklady, zejména proto, že je obeznámen se širšími souvislostmi případu a je v přímém styku se zúčastněnými stranami, a to tím spíše, že stěžovatel měl možnost toto rozhodnutí napadnout odvoláním, popř. ústavní stížností.

122. Soud na základě spisu dospěl k závěru, že současný stav má svůj původ v událostech, které předcházely 25. červenci 2002 a jejichž zkoumání mu podle článku 35 odst. 2 písm. b) Úmluvy (viz rozhodnutí o přijatelnosti této stížnosti) nepřísluší. Domnívá se, že po tomto datu nemohly vnitrostátní orgány vzhledem ke složitosti případu a k vyššímu zájmu dítěte učinit více, než učiněno bylo; názor stěžovatelova syna, který v únoru 2007 dosáhl zletilosti, totiž již nešlo zcela opomíjet a donucovací prostředky, jako například nucené předání dítěte stěžovateli, by mohly být spíše kontraproduktivní. Dle názoru Soudu není v současné době bez spolupráce všech zúčastněných a pomoci odborníků možné dosáhnout zlepšení vztahů, a to tím spíše, že syn dle názoru stěžovatele trpí syndromem zavrženého rodiče. V tomto ohledu může Soud jen vyjádřit své politování nad nekonstruktivním přístupem stěžovatele k takové odborné pomoci, byť si je vědom frustrace, kterou stěžovateli jeho marné úsilí působí (viz § 112 a 114 *in fine* výše).

123. Z toho plyne, že k porušení článku 8 Úmluvy z důvodu nevykonání stěžovatelova práva na styk po 25. červenci 2002 nedošlo.

III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

124. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

125. Stěžovatel požaduje částku 4 650 € z titulu náhrady cestovních výloh na 155 cest, které zbytečně vykonal, když se snažil navštívit svého syna. Požaduje rovněž zadostiučinění za morální újmu, kterou utrpěl, když se nemohl vídat se svým synem, a to ve výši 1 000 € měsíčně, což ke dni podání návrhu činí 180 000 €.

126. Vláda v první řadě konstatuje, že stěžovatel podle všeho nepožaduje žádnou kompenzaci za újmu způsobenou délkou trvání řízení a že námitka vznesená na poli článku 8 Úmluvy byla prohlášena za přijatelnou pouze pro dobu po 25. červenci 2002. Dále k otázce materiální škody způsobené vynaloženými náklady na cestovné vláda uvádí, že stěžovatel má možnost požadovat náhradu na vnitrostátní úrovni, což ostatně u některých svých cest učinil (viz § 48 výše). Co se morální újmy týče, považuje vláda požadavky stěžovatele za přemrštěné a ponechává tuto otázku na úvaze Soudu.

127. Soud připomíná, že jediné shledané porušení Úmluvy vyplývá z nedodržení stěžovatelova práva na projednání jeho věci v „přiměřené lhůtě“. V daném případě nezbyvá, než se ztotožnit s konstatováním vlády, že stěžovatelem tvrzená újma se vztahuje pouze k jeho námitce ohledně zásahu do jeho práva na respektování rodinného života ve smyslu článku 8 Úmluvy, a nikoli k námitce vznesené na poli článku 6 Úmluvy.

Z toho důvodu není namístě stěžovatele odškodnit za újmu.

B. Náklady řízení

128. Stěžovatel požaduje částku 4 865 € jako náhradu nákladů řízení před Soudem a předkládá *pro forma* fakturu.

129. Vláda je toho názoru, že stěžovatel neprokázal, že by fakturu, která ani neobsahuje datum splatnosti a je vystavena na přemrštěnou částku, skutečně uhradil. Dále připomíná, že stěžovateli byla poskytnuta částečná právní pomoc.

130. Soud připomíná, že lze přiznat pouze náhradu těch nákladů řízení, které se vztahují ke shledanému porušení (*Beyeler proti Itálii* (spravedlivé zadostiučinění) [velký

senát], č. 33202/96, § 27, 28. května 2002), v daném případě tedy pouze k porušení článku 6 Úmluvy. Soud proto považuje za vhodné přiznat stěžovateli částku 1 200 €, sníženou o 436 €, které stěžovatel obdržel od Rady Evropy formou právní pomoci.

C. Úroky z prodlení

131. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD

1. *jednomyslně rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
2. *rozhoduje pěti hlasy proti dvěma*, že nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy;
3. *jednomyslně rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovateli uhradit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, částku 1 200 € (tisíc dvě stě eur) jako náhradu nákladů řízení, sníženou o částku 436 € (čtyři sta třicet šest eur) poskytnutou Radou Evropy formou právní pomoci, která se převede na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni úhrady, a dále případnou částku daně;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do okamžiku zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá šesti hlasy proti jednomu* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 26. dubna 2007 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ
tajemnice

J.-P. COSTA
předseda

V souladu s článkem 45 odst. 2 Úmluvy a článkem 74 odst. 2 Jednacího řádu je k tomuto rozsudku připojeno společné částečně nesouhlasné stanovisko pana Costy a paní Mularoni.

J.-P. C.
S. D.

SPOLEČNÉ ČÁSTEČNĚ NESOUHLASNÉ STANOVISKO SOUDCE COSTY A SOUDKYNĚ MULARONI

Bohužel se nemůžeme ztotožnit s názorem většiny, podle kterého v daném případě nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy.

Jak již bylo připomenuto v § 105 tohoto rozsudku, přísluší Soudu posuzovat stěžovatelem kritizovanou situaci až počínaje 25. červencem 2002, kdy Výbor pro lidská práva OSN zveřejnil svůj názor (viz § 92 rozsudku).

Nejsme však ani v nejmenším přesvědčeni úvahou, která většinu vedla k závěru, že k porušení článku 8 nedošlo.

Zaprvé poukazujeme na skutečnost, že ze spisu není zcela jasné, zda R. P. uhradila všechny pokuty, které jí byly uloženy (a to včetně období po 25. červenci 2002), ani zda se podřídila ostatním opatřením, která jí byla uložena vnitrostátními soudy za účelem ochrany stěžovatelových práv.

Zadruhé konstatujeme, že dne 22. prosince 2003 zamítl okresní soud návrh R. P. na zúžení stěžovatelova práva na styk. Toto rozhodnutí bylo dne 28. dubna 2004 potvrzeno krajským soudem, který vyzdvihl význam předběžné úpravy z roku 1995, jejímž cílem bylo zabránit odcizení dítěte, jež by mohlo vést k nenapravitelnému narušení jeho vztahu ke stěžovateli. Stěžovatel se však přesto se synem nikdy nemohl setkat.

Dále, dne 29. července 2004 bylo okresním soudem na základě zprávy opatrovníka ze dne 16. června 2004 zrušeno předběžné opatření ze dne 2. října 1995, kterým bylo právo na styk stanoveno pouze na každý druhý víkend, a obnoveno bylo teprve krajským soudem dne 15. února 2005. Většina tvrdí, že „v tomto období se stěžovatel o styk se synem nepokusil“ (§ 70 a 117 rozsudku). Tážeme se, co mohl stěžovatel vzhledem k tomu, že byl zbaven titulu, na jehož základě by mohl usilovat o setkání se synem každý druhý víkend, a že nezletilý nebyl z představy setkání s otcem právě „nadšen“, dělat: snažit se dítě unést?

Co se týče činnosti opatrovníka nezletilého v tomto případě, považujeme za důležité zdůraznit skutečnost, že veřejný ochránce práv ve své zprávě ze šetření vyhotovené dne 16. srpna 2004 shledal, že opatrovník nevyužil všech prostředků vhodných k působení na chování rodičů a že toleroval nevhodný přístup matky, která stěžovateli bránila v právu na styk s dítětem. Veřejný ochránce práv zároveň uvedl, že při hodnocení váhy, jaká má být přiznána názoru nezletilého, bylo třeba určit, zda jeho postoj není výsledkem manipulativního jednání matky, a tudíž syndromu zavrženého rodiče. (viz § 66 rozsudku). Ústavní soud k tomu dne 7. prosince 2004 uvedl, že setkání stěžovatele se synem brání R. P. (§ 68 rozsudku).

Většina senátu těmto okolnostem nepřikládá žádnou váhu, zatímco nám se naopak zdají významné. Omezuje se na konstatování několika stěžovatelových pochybení a skutečnosti, že nezletilý se s otcem odmítal stýkat a měl brzy dosáhnout zletilosti (již od té doby dosáhl – § 117 a 118 rozsudku).

Tento přístup nesdílíme. Situace nám naopak připadá stejná jako stav před 25. červencem 2002: vnitrostátní soudy až do dubna 2006 stále uznávaly *in abstracto* stěžovatelovo právo na styk a zamítaly návrhy R. P. na přijetí opatření, která by veškerý styk stěžovatele se synem zakázala. *In concreto* stěžovatel se synem nestrávil ani jeden víkend.

Nemůžeme souhlasit ani se závěrem většiny, že k porušení článku 8 Úmluvy nedošlo, protože vzniklá situace byla na jedné straně zapříčiněna událostmi, které se staly před 25. červencem 2002, a na druhé straně byl rozpad vztahů mezi stěžovatelem a jeho synem více méně zapříčiněn nekonstruktivním chováním stěžovatele (§ 122 rozsudku).

Neradi také slyšíme náš Soud konstatovat, že za vzniklou situaci nese odpovědnost stěžovatel, když přitom vnitrostátní soudy tuto odpovědnost přičítají R. P. Naskýtá se otázka,

na niž však nenalézáme odpověď, co ještě bylo možné rozumně požadovat od otce, kterému se navzdory (již tak skromnému) právu na styk, které mu bylo přiznáno v období od roku 1995 až do roku 2006, ani jednou nepodařilo setkat se se svým synem a který ve snaze o to využil všech dostupných vnitrostátních i mezinárodních prostředků nápravy.

Sdílíme názor Výboru pro lidská práva, že otázkou v daném případě je, zda Vysoká smluvní strana zajistila účinnou ochranu práva stěžovatele na styk s jeho synem v souladu s rozhodnutími vnitrostátních soudů. Pokud jde o období od 25. července 2002 do dubna 2006, domníváme se, že odpověď na ni je záporná. Přestože jsme si vědomi skutečnosti, že se vzhledem k postoji R. P. i dítěte vůči stěžovateli jednalo o velmi náročnou situaci, domníváme se, že žalovaný stát nese za naprosté zničení rodinných vztahů mezi stěžovatelem a jeho synem velký díl odpovědnosti.